EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJA (ES) 2021/1678

2021 m. balandžio 29 d.

su pastabomis, sudarančiomis neatskiriamą sprendimo dėl bendrosios įmonės „Shift2Rail“ 2019 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo dalį

EUROPOS PARLAMENTAS,

— atsižvelgdamas į savo sprendimą dėl bendrosios įmonės „Shift2Rail“ 2019 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 100 straipsnį ir V priedą,

— atsižvelgdamas į Transporto ir turizmo komiteto nuomonę,

— atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A9-0111/2021),

A. kadangi 2014 m. birželio mėn. pagal Reglamentą (ES) Nr. 642/2014 10 metų laikotarpiui buvo įsteigta bendroji įmonė „Shift2Rail“ (toliau – Bendroji įmonė);

B. kadangi jos nariai steigėjai yra Komisijos atstovaujama Europos Sąjunga ir geležinkelių pramonės partneriai (pagrindiniai suinteresuotieji subjektai, įskaitant geležinkelių įrangos gamintojus, geležinkelių bendroves, infrastruktūros vadovus ir tyrimų centrus), o kiti subjektai gali dalyvauti Bendrosios įmonės veikloje kaip asocijuotieji nariai; kadangi kitų nei Sąjunga narių įnašai neturėtų būti apriboti vien iki administracinių išlaidų padengimo ir bendro finansavimo, kurio reikia siekiant imtis mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos, jie taip pat turėtų būti susiję su papildoma veikla;

C. kadangi pagrindiniai Bendrosios įmonės tikslai yra padėti pasiekti bendros Europos geležinkelių erdvės tikslus ir didinti Europos geležinkelių patrauklumą, konkurencingumą, tvarumą ir integravimą, *inter alia*, sudarant sąlygas perėjimui nuo kelių ir oro transporto prie geležinkelių transporto;

D. kadangi Bendroji įmonė pradėjo savarankiškai dirbti 2016 m. gegužės mėn.;

Bendrosios pastabos

1. pažymi, kad Europos Audito Rūmai (toliau – Audito Rūmai) savo ataskaitoje dėl Bendrosios įmonės 2019 finansinių metų metinių finansinių ataskaitų (toliau – Audito Rūmų ataskaita) padarė išvadą, kad Bendrosios įmonės finansinė būklė 2019 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų rezultatai, grynųjų pinigų srautai bei grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama pagal jos Finansinį reglamentą ir Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles; pažymi, kad, remiantis Audito Rūmų ataskaita, finansinėse ataskaitose atspindimos operacijos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos;

2. pažymi, kad reglamente nustatytu laikotarpiu didžiausias Sąjungos įnašas, skirtas Bendrosios įmonės veiklai, siekia 450 000 000 (įskaitant ELPA įnašus) ir bus išmokėtas iš programos „Horizontas 2020“ biudžeto; pažymi, kad visi Bendrosios įmonės nariai, išskyrus Sąjungą (pramonės grupes), turi prisidėti bent 470 000 000 EUR, iš kurių ne mažesnis kaip 350 000 000 EUR nepiniginis ir piniginis įnašas turi būti skiriamas Bendrosios įmonės veiklos ir administracinėms išlaidoms finansuoti, o ne mažesnis kaip 120 000 000 EUR nepiniginis įnašas – Bendrosios įmonės papildomai veiklai finansuoti;

3. pažymi, kad bendrosiose įmonėse taikomos skirtingos procedūros, pagal kurias gaunamas finansinis įnašas iš bendrųjų įmonių privačiojo sektoriaus narių; ragina suderinti nepiniginio įnašo apskaičiavimą visose bendrosiose įmonėse; bendroje procedūroje turėtų būti numatyti skaidrūs ir efektyvūs vertinimo metodai, kuriuos taikant būtų apskaičiuojama tikroji įnašo vertė; ragina Audito Rūmus vykdyti nepriklausomų išorės auditorių atliekamų auditų tikrinimą; taip pat ragina sukurti tinkamą teisinę sistemą, kuria būtų užtikrinta, kad reikalinga finansinio įnašo suma būtų pasiekta iki programos pabaigos; pažymi, kad teisinė sistema galėtų apimti reikalavimus, pagal kuriuos privačiojo sektoriaus įnašas turėtų būti sumokėtas anksčiau už atitinkamą Sąjungos įnašą arba tuo pačiu metu;

4. pažymi, kad, vykdant bendrosios įmonės „Shift2Rail“ mokslinius tyrimus ir inovacijų srities veiklą, iš viso dalyvauja daugiau kaip 400 geležinkelio sektoriui atstovaujančių viešojo ir privačiojo sektorių subjektų;

5. pabrėžia Bendrosios įmonės vaidmenį prisidedant prie Europos žaliojo kurso tikslų įgyvendinimo; šiuo atžvilgiu palankiai vertina „Shift2Rail“ mokslinių tyrimų ir inovacijų pastangas siekiant sukurti tvaresnę, skaitmeninę, konkurencingesnę, patikimesnę ir patrauklesnę Europos geležinkelių sistemą;

6. pritaria pasiūlymui sukurti Europos geležinkelių partnerystę mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, kuri remtųsi Bendrosios įmonės laimėjimais; pabrėžia, kad reikia išnagrinėti galimybes finansuoti programas ir projektus pagal tokias Sąjungos programas kaip Europos infrastruktūros tinklų priemonė, Skaitmeninės Europos planas, Europos regioninės plėtros fondas ir Sanglaudos fondas, taip pat plėtoti naujos partnerystės ir esamų finansavimo mechanizmų sąveiką;

7. mano, kad „Shift2Rail“ pakeisianti įmonė į mokslinių tyrimų programą turėtų įtraukti bendrą darbą su kitų rūšių transporto subjektais, kad būtų sudarytos sąlygos sklandžiam ir integruotam transportui; atkreipia dėmesį į tai, kad geležinkelių sektoriaus automatizavimas ir skaitmeninimas turėtų būti vienas iš „Shift2Rail“ pakeisiančios įmonės prioritetų;

8. ragina Komisiją užtikrinti, kad būsimoje Bendrosios įmonės veiklos programoje būtų laikomasi Sąjungos teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir tikslų, susijusių su klimato kaitos švelninimu ir skaitmeninimu, ir būtų taikomos Komisijos ir pramonės subjektų šioje srityje parengtos strategijos;

Biudžeto ir finansų valdymas

9. pažymi, kad galutinį turimą 2019 m. biudžetą, įskaitant pakartotinai įrašytus ankstesniais metais nepanaudotus asignavimus, asignuotąsias pajamas ir perskirstymus kitiems metams, sudarė 83 071 000 EUR įsipareigojimų asignavimų ir 81 563 000 EUR mokėjimų asignavimų; pažymi, kad 2019 m. turimų įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų panaudojimo lygis buvo atitinkamai 97 ir 86 proc.;

10. pažymi, kad 2019 m. naudoti skirtas Bendrosios įmonės biudžetas, gautas pagal programą „Horizontas 2020“, buvo 80 197 000 EUR įsipareigojimų asignavimų ir 78 569 000 EUR mokėjimų asignavimų; remdamasis Audito Rūmų ataskaita, taip pat pažymi, kad 2019 m. pabaigoje Bendroji įmonė įgyvendino 100 proc. įsipareigojimų asignavimų ir 88 proc. mokėjimų asignavimų, kurie buvo skirti programos „Horizontas 2020“ projektams, ir kad išankstinio finansavimo mokėjimai, skirti pagal 2019 m. kvietimą teikti pasiūlymus atrinktiems programos „Horizontas 2020“ projektams, sudarė 65 proc. per metus atliktų veiklai skirtų mokėjimų vertės;

11. pažymi, kad, įgyvendinant programą „Horizontas 2020“, 2019 m. pabaigoje pramonės sektoriaus nariai skyrė iš viso 76 827 000 EUR patvirtintų įnašų, kuriuos sudarė iš viso 68 645 000 EUR patvirtintų nepiniginių įnašų, taip pat papildomą bendrą 182 506 000 EUR nepiniginį įnašą, skirtą papildomai veiklai finansuoti, palyginti su Sąjungos bendru 221 743 000 EUR piniginiu įnašu;

12. pažymi, kad 2019 m. Bendroji įmonė po 2019 m. paskelbto kvietimo teikti pasiūlymus atrinko ir pasirašė 17 susitarimų dėl dotacijos (iš 48 gautų pasiūlymų) ir kad su viena tema susijusių pasiūlymų nebuvo atrinkta; be to, pažymi, kad skirtais ir pasirašytais susitarimais dėl dotacijų iš viso bus finansuojama mokslinių tyrimų ir inovacijų srities veiklos už ne daugiau kaip 74 760 000 EUR, palyginti su bendra verte, siekiančia 148 551 000 EUR, ir todėl kiti nariai (nariai steigėjai, išskyrus Sąjungą ir asocijuotuosius narius) susitarė sumažinti jiems taikomą reikalavimą finansuoti iki 44,44 proc. visų projekto išlaidų (t. y. atskaičius 41,44 proc. kitam nariui, atsižvelgus į jo įpareigojimus); pažymi, kad 2019 m. paskelbus kvietimą teikti pasiūlymus dalyvavo 90 (20 proc.) mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) ir kad 40-iai MVĮ buvo nuspręsta skirti finansavimą (44,4 proc.), taip pat kad MVĮ sudaro 30 proc. per atvirų konkursų projektus atrinktų subjektų; pažymi, kad pirmąjį 2019 m. ketvirtį pasirašyti du susitarimai dėl dotacijų, susijusių su 2018 m. kvietimu teikti pasiūlymus;

13. pažymi, kad 2019 m. pabaigoje buvo įgyvendinami 72 projektai (32 kvietimai teikti pasiūlymus nariams ir 40 atvirų konkursų) – 56 projektai buvo priskirti šešioms inovacijų programoms, dešimt projektų – kompleksinei veiklai ir šeši projektai – X inovacijų programai;

Veikla

14. pažymi, kad Bendroji įmonė, įgyvendindama programą „Horizontas 2020“, naudoja konkrečius pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, siekdama stebėti veiklos rezultatus ir kompleksinius klausimus, taip pat pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, būdingus Bendrajai įmonei, tokius kaip geležinkelių transporto sistemos efektyvumo rodikliai; pažymi, kad 2019 m. Bendroji įmonė tęsė darbą, susijusį su kita pagrindinių veiklos rezultatų rodiklių modelio versija (2018 m. pristatyta kaip 1 versija), ir kad per 2019 m. lapkričio mėn. vykusį valdybos posėdį pristatyta pagrindinių veiklos rezultatų rodiklių modelio internetinės priemonės 2.0 versija;

15. prašo, kad Bendroji įmonė persvarstytų savo komunikacijos strategiją, siekdama užtikrinti, kad atitinkami suinteresuotieji subjektai žinotų apie jos misiją, veiklą ir laimėjimus;

16. ragina Komisiją ir Audito Rūmus parengti išsamų veiklos rezultatų stebėjimo metodą, kad būtų galima įvertinti Bendrosios įmonės teikiamą pridėtinę vertę ir įtraukti socialinį poveikį, poveikį užimtumui bei poveikį rinkai; vertinimo rezultatai turėtų būti naudojami ateityje skiriant arba perskirstant Sąjungos finansavimą;

17. pažymi, kad iki 2019 m. pabaigos buvo įgyvendinta daugiau kaip 50 proc. Bendrosios įmonės programos, susijusios su mokslinių tyrimų ir inovacijų srities veikla, stengiantis pasiekti šeštą iš septynių technologinės parengties veiklos vykdymo demonstravimui lygį (planuojama užbaigti 2022 m.), ir kad apskritai, įgyvendinat visus projektus, atlikta planuota veikla ir tik aštuoniuose technologijų parodomųjų pavyzdžių padaliniuose ir (arba) darbo srityse veiklos rezultatai siekė mažiau nei 80 proc. planuotos metinės veiklos (iš kurių viename technologijų parodomųjų pavyzdžių padalinyje – mažiau nei 50 proc.), taip pat kad Bendroji įmonė pradėjo įgyvendinti su 2019 m. kvietimu teikti pasiūlymus susijusių mokslinių tyrimų ir inovacijų srities veiklą;

18. pažymi, kad dabartinė Bendrosios įmonės veikla tobulinama siekiant ją demonstruoti 2022 m., kad statomi labiau sistema pagrįstos geležinkelio transformacijos blokai, o tai strategiškai įgyvendinama pagal Komisijos skaitmeninimo darbotvarkę ir žaliąjį kursą, ir kad 2019 m. rugsėjo mėn., Komisijai dalyvaujant stebėtojos statusu, buvo surengtas praktinis seminaras, kurio metu dalytasi naujomis mintimis dėl kitos partnerystės ir geležinkelių sektoriaus užmojo; be to, pažymi, kad Bendroji įmonė prisidėjo atliekant „Shift2Rail“ poveikio vertinimą, kurį koordinavo Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas, ir rengiant dokumentą „Pagrindžiamoji analizė, siekiant apibrėžti būsimą geležinkelių srities mokslinių tyrimų ir inovacijų partnerystę, įgyvendinant kitą daugiametę finansinę programą“ (angl. *Supporting analysis for defining the future rail research and innovation partnership under the next multi-annual financial framework*), kurio rengimą koordinavo Mobilumo ir transporto generalinis direktoratas, taip pat padėjo rengti aukšto lygio dokumentą dėl įmonės „Shift2Rail“ teisių perėmėjo; pažymi, kad 2019 m. spalio mėn. Bendroji įmonė pristatė Sprendimų katalogą ir atkreipė dėmesį į įmonės „Shift2Rail“ sprendimų naudą galutiniams naudotojams, veiklos vykdytojams, infrastruktūros valdytojams ir (arba) tiekėjams, taip pat nurodė įgyvendinimo datas;

19. pažymi, kad 2019 m. Bendroji įmonė padarė pažangą siekdama savo tikslų, įgyvendindama programą „Shift2Rail“, taip pat užtikrindama veiksmingą ir efektyvų patikimą finansų valdymą; pažymi, kad numatoma, jog visos 2019 m. vykdytos veiklos projektų išlaidos sieks 117,5 mln. EUR (iš kurių 98,9 mln. EUR skyrė kiti nariai);

20. remdamasis Audito Rūmų ataskaita atkreipia dėmesį į tai, kad 2019 m. pabaigoje programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo lygis buvo 78 proc., kiek tai susiję su kvietimų teikti pasiūlymus vykdyti Bendrajai įmonei priskirtą veiklą procedūromis;

21. pažymi, kad intelektinės nuosavybės teisių klausimas turi būti įtrauktas į visas sutartis, kurios gali duoti numatytą rezultatą arba veiklos rezultatą; juo siekiama apsaugoti atskirų kūrėjų teises, o taip pat pateikti išsamią informaciją apie tai, kaip ta teise bus naudojamasi ateityje; kadangi veikla finansuojama ir viešosiomis lėšomis, rezultatai turėtų būti skaidrūs, prieinami visuomenei ir jiems turėtų būti taikomi specialūs reikalavimai, pvz., sąveika, jei būtina; ragina Komisiją parengti teisinę intelektinės nuosavybės teisių ir jų įgyvendinimo rinkoje, įskaitant specialius reikalavimus ir pelno paskirstymą, sistemą;

Darbuotojai ir viešieji pirkimai

22. pažymi, kad 2019 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos 24 darbuotojų pozicijos, kurias sudarė 3 komandiruoti nacionaliniai ekspertai, 5 laikinieji darbuotojai ir 16 sutartininkų, kaip numatyta etatų plane, taip pat siekdama užtikrinti operacijų tęstinumą Bendroji įmonė surengė išskirtinę sutartininko, kuris vieniems metams pakeistų ilgalaikių atostogų išėjusį laikinąjį darbuotoją, atrankos procedūrą, kaip numatyta Tarnybos nuostatuose; pažymi, kad Bendrosios įmonės darbuotojų kaita yra didelė ir kad ją lemia tai, jog, priešingai nei beveik visose kitose Sąjungos institucijose, agentūrose ir bendrosiose įmonėse, Bendrosios įmonės darbuotojų etatų plane numatyta, kad 25 proc. pozicijų bus laikinųjų darbuotojų pozicijos, o 75 proc. – sutartininkų pozicijos;

23. pažymi, kad Bendrosios įmonės 2019 m. metinėje veiklos ataskaitoje nurodyti pagrindiniai veiklos rezultatų rodikliai, susiję su lyčių pusiausvyra tais metais, rodo labai žemą moterų dalyvavimo lygį (valdyboje jų yra tik 16 proc., nors jos sudaro 33 proc. Bendrosios įmonės atstovų ir 33 proc. Mokslinio komiteto narių);

24. pažymi, kad 2019 m. Bendroji įmonė skelbė kvietimus teikti pasiūlymus dėl geležinkelių operatorių ir Bendrajai įmonei teikiamų paramos paslaugų, laikydamasi Finansiniame reglamente nustatytų principų ir Komisijos pateiktų gairių, ir kad 2019 m. pabaigoje vis dar reikėjo užbaigti dviejų konkursų procedūras;

Vidaus auditas

25. pažymi, kad 2019 m. Vidaus audito tarnyba atliko dotacijų skyrimo proceso, pradedant kvietimo teikti pasiūlymus temų nustatymu ir baigiant susitarimo dėl dotacijos pasirašymu, auditą ir kad, 2019 m. spalio mėn. pateikus galutinę audito ataskaitą, Vidaus audito tarnyba pripažino šiuo metu Bendrosios įmonės dedamas pastangas griežtai stebėti pasirengimo skirti dotaciją etapo trukmę, siekiant užtikrinti, kad būtų paisoma programoje „Horizontas 2020“ numatyto tikslo, susijusio su dotacijos skyrimo laiku; pažymi, kad Bendroji įmonė dėl keturių svarbių su valdymu susijusių rekomendacijų pradėjo įgyvendinti taisomuosius veiksmus, kaip apibrėžta veiksmų plane;

26. pažymi, kad iki 2019 m. pabaigos Bendroji įmonė pranešė apie visas įgyvendintas rekomendacijas, kurios buvo pateiktos 2018 m. atlikus ribotą vidaus kontrolės standartų įgyvendinimo peržiūrą;

Vidaus kontrolė

27. remdamasis Audito Rūmų ataskaita pažymi, kad Bendroji įmonė nustatė patikimas *ex ante* kontrolės procedūras, pagrįstas finansinių ir veiklos dokumentų peržiūromis vietoje, ir kad ji yra įpareigota įgyvendinti Komisijos naują vidaus kontrolės sistemą, kuri yra pagrįsta 17 vidaus kontrolės principų; remdamasis Audito Rūmų ataskaita, taip pat pažymi, kad 2019 m. pabaigoje Bendroji įmonė jau užbaigė trūkumų analizę, pagrįstą dabartine vidaus kontrolės sistema, ir parengė rodiklius, kad įvertintų naujų vidaus kontrolės principų veiksmingumą ir susijusias charakteristikas;

28. pažymi, kad 2019 m. balandžio mėn. Bendroji įmonė įvertino savo mokslinių tyrimų ir inovacijų srities veiklą, vykdydama trečiąsias patikrinimo pratybas, per kurias buvo atsižvelgta į rezultatus ir ataskaitas, pateiktas vykdant kitų narių 2015–2016 m. ir 2017 m. laikotarpiu koordinuotų projektų metinę peržiūrą, kartu užtikrinant, kad būtų tinkamai pritaikytos per ankstesnįjį patikrinimo vertinimą pateiktos rekomendacijos; taip pat pažymi, kad kai kurių pateiktų rezultatų kokybė neatitiko standartų, kad Bendroji įmonė keletą kartų paprašė iš naujo pateikti rezultatus ir sustabdė techninės bei finansinės ataskaitų rengimą ir kad šis procesas tebėra itin sudėtingas, nes negalima nieko iš anksto planuoti; pažymi, kad 2019 m. Bendroji įmonė, įgyvendindama keletą projektų, išbandė naują tęstinį rezultatų peržiūros procesą, derinamą su patikrinimu, atliekamu metinės peržiūros vykdymo metu, ir šios priemonės laikomos sėkmingomis; ragina Bendrąją įmonę pranešti apie bet kokią pažangą šiuo klausimu;

29. pažymi, kad Bendroji įmonė ir toliau įgyvendino 2017–2020 m. bendrosios įmonės „Shift2Rail“ kovos su sukčiavimu strategiją, kuria papildoma programos „Horizontas 2020“ strategija; be to, pažymi, kad pranešant apie sukčiavimo prevencijos ir nustatymo veiklos rezultatus naudojami penki rodikliai ir kad 2019 m. buvo peržiūrėtas įgyvendinimo veiksmų planas, apimantis įvairius kovos su sukčiavimu ciklo etapus (prevenciją, nustatymą, tyrimą ir taisomuosius veiksmus);

30. pažymi, kad, remiantis Audito Rūmų ataskaita, Komisijos bendra audito tarnyba (BAT) yra atsakinga už Bendrosios įmonės atliktų mokėjimų pagal programą „Horizontas 2020“ *ex post* auditą ir kad Bendroji įmonė, remdamasi 2019 m. pabaigoje turėtais *ex post* audito rezultatais, pranešė apie 1,54 proc. siekiantį reprezentatyvųjį klaidų lygį ir 0,91 proc. siekiantį likutinį klaidų lygį įgyvendinant programos „Horizontas 2020“ projektus (patvirtinimai ir galutiniai mokėjimai); remdamasis Komisijos pasiūlymu dėl programos „Horizontas 2020“ reglamento, pažymi, kad 2–5 proc. intervalo metinės klaidų rizikos dydis yra realistinis tikslas, atsižvelgiant į kontrolės išlaidas, siūlomas sudėtingų taisyklių paprastinimo priemones ir susijusią būdingą riziką, siejamą su mokslinių tyrimų projekto išlaidų atlyginimu, ir kad galutinis tikslas yra pasiekti, kad programų įgyvendinimo pabaigoje, įvertinus finansinį visų auditų, taisomųjų ir susigrąžinimo priemonių poveikį, likutinių klaidų dydis būtų kuo artimesnis 2 proc.;

31. pažymi, kad Audito Rūmai, vykdydami veiklai skirtų mokėjimų kontrolę, atliko atsitiktinai pasirinktų 2019 m. atliktų programos „Horizontas 2020“ mokėjimų auditą galutinių naudos gavėjų lygmeniu, kad patvirtintų *ex post* audito klaidų lygius, ir kad atlikus išsamų auditą nustatyta nedidelių kiekybiškai įvertinamų klaidų, susijusių su nurodytomis išlaidomis darbuotojams, o pagrindinės klaidų priežastys – šventinėmis dienomis dirbtos valandos ir vieneto įkainių taikymas, įskaitant numatomus elementus, kurie gerokai nukrypsta nuo faktinių vieneto įkainių;

32. pažymi, kad valdybos narių gyvenimo aprašymai ir interesų deklaracijos neskelbiami; ragina Bendrąją įmonę paskelbti valdybos narių gyvenimo aprašymus ir interesų deklaracijas, remiantis skaidrumo sistema, ir užtikrinti vartotojams patogią prieigą prie jų.